

CICLE INTERNACIONAL D'ORGUE ► TXEVLIAKOV I ARTAMONOV OBREN EL CARTELL AMB UN PROGRAMA DE COMPOSITORS RUSSOS DEL XX I EL XX

Amics dels Orgues vol ampliar a tot l'any la temporada de concerts

► Sant Esteve acull aquesta nit una fusió inèdita de cant coral ortodox i orgue

► La nit es completa amb una selecció d'àries romàntiques i melodies populars

ANDRÉS LUENGO*
ANDORRA LA VELLA

La Fundació Amics dels Orgues no es conforma amb el que ha aconseguit. I això que és molt: nou concerts l'any distribuïts en dos cicles, el d'estiu (amb la torna nadalenca de Sant Esteve), i el de tardor, consagrat a l'orgue ibèric de Sant Iscle, a la Massana. En volen més, i el director artístic de l'entitat, Ignasi Ribas, ho té clar: «L'objectiu és arribar a programar un cicle a cada estació de l'any. Totes les ciutats que tenen un orgue important han bastit festivals al seu voltant. Nosaltres en tenim dos. I el d'Andorra la Vella és possiblement un dels més interessants dels Pirineus. Seria absurd no aprofitar-lo. Per això no puc concedir que l'orgue sigui un luxe. No només és un luxe, sinó que és una necessitat cultural». Una necessitat que s'amortitza de moment amb els dos cicles existents i amb els usos litúrgics, però que Ribas veu factible incrementar a mig termini. Els resultats n'avalen l'ambició: encara no ha fet els deu anys, i el cicle d'orgue ja s'ha convertit en un clàssic de l'estiu que, a diferència d'altres festivals amb pressupostos molt més generosos, cada temporada guanya en ambició i originalitat.

LITÚRGIA ORTODOXA AMB ORGUE // Un exemple d'aquesta radical originalitat

La paradoxa: el públic del cicle creix, i el Comú de la capital se'n va

► El cicle d'orgue creix. Indiscutiblement. Han passat a la història les vetllades quasi familiars dels inicis. En les últimes edicions han sigut habituals els plens a Sant Esteve i a Sant Iscle. La culpa la tenen dues sàvies mesures: concentrar el gros del programa al mes d'agost i la gratuïtat dels concerts. I tot s'ha aconseguit amb perseverança, primeres figures de l'àmbit internacional i la confiança de la Fundació Crèdit Andorrà, que assumeix majoritàriament un pressupost que s'ha engruixat des dels 12.000 euros de la primera edició fins als 25.000 de la present. Costa d'entendre la progressiva desvinculació del Comú de la capital, que va passar dels 6.000 euros de les primeres edicions als 2.000 de la passada. Ribas ha optat aquest any per no sol·licitar subvenció i intentar refer la col·laboració per la del 2009, quan se'n celebrarà el 10è aniversari: «A veure si trobem una altra sensibilitat en el nou equip de Govern».

►► Slava Txevliakov assagen, ahir, a l'església de Sant Esteve.

tat que n'ha sigut el segell des de la primera edició, al 1999, és la vetllada consagrada a la música russa dels segles XIX i XX amb què l'organista Slava Txevliakov i el baix Vadim Artamonov inauguren aquesta nit el cicle a Sant Esteve (21.30 hores). Una rarsa mai abans vista ni sentida al Principat, que combina la tradició coral de la litúrgia ortodoxa (obres d'Stokline i Txesnokov) amb àries d'òperes dels grans compositors romàntics (Txaikovski, Rimsky-Korsakov, Borodine) i una selecció de la primera generació de compositors

russos que, ja al segle XX, va escriure literatura organística (Mouchel, Słominski, Poltoratski).

Un programa inèdit perquè agermana la tradició coral ortodoxa, simbolitzada pel baix Artamonov, amb l'occidental, representada per Txevliakov. Precisament l'organista recordava ahir la inexistència d'una tradició organística al seu país d'origen, on la litúrgia ortodoxa mai no va admetre l'acompanyament instrumental dels serveis religiosos. D'aquí el gran desenvolupament coral i la singularitat de la proposta

d'aquesta nit. Tal com diu Ribas, «és un experiment tan interessant com ho seria acompanyar d'orgue una sessió de gregorià». No va ser fins a mitjan segle passat, recorda Txevliakov, que la construcció de grans sales de concert a les grans ciutats russes va propiciar l'aparició i el desenvolupament de l'organística contemporània. I és en aquesta tradició en què s'inscriu Txevliakov, nascut a Budapest, format a Moscou i fet professionalment a París. Pura fusió. Com el bombo de Muchachito. ■

*aluengo@andorra.elperiodico.com

AFINACIÓ

La ITV dels orgues

L'orguener Juan Bautista Díaz ha repassat els tres instruments del país ■ El de la Massana supera amb èxit la primera revisió mèdica

A. L.
LA MASSANA

Andorra no és precisament la jungla birmana a la qual el novel·lista Daniel Manson va enviar el seu afinador de pianos a reparar l'instrument d'un excèntric comandant colonial de Sa Graciosa Majestat. Així que l'afinador dels tres orgues andorrans no ve del Londres victorià sinó de Torrent (València): el mestre orguener Juan Bautista Díaz es dedica des del 1985 a construir i restaurar el que Ignasi Ribas ha definit com el Fórmula 1 de la música contemporània, perquè és el camp d'experimentació de les últimes innovacions en matèria instrumental. Des que va començar el cicle internacional d'or-

gue, al 1999, Díaz ve dues vegades cada temporada –al desembre i a l'agost– per fer passar la ITV a l'instrument de cambra de Sant Pere màrtir d'Escaldes; a l'orgue neoclàssic de Sant Esteve, a la capital, i a l'ibèric de Sant Iscle, a la Massana. «N'hi ha pocs que tinguin un manteniment tan rigorós, però és absolutament imprescindible perquè com a instrument de vent que és, l'orgue pateix especialment els canvis de temperatura. Uns graus amunt o

► SENSIBILITAT TÈRMICA

L'orgue pateix molt els canvis de temperatura, especialment a l'hivern, amb la calefacció

avall fan que el diapasó pugui o baixi i se'n ressentí la tuberia. Així que s'ha de reparar regularment», adverteix l'orguener.

Els canvis de temperatura són, doncs, el gran enemic de l'orgue. I especialment la calefacció: «Acostumen a estar instal·lats al cor del temple, que és el lloc més perillós perquè la calor tendeix a pujar. Així que l'hivern és quan l'orgue pateix més. A l'estiu, en canvi, la temperatura interior és més estable». Díaz ha dedicat aquest any especial atenció als dos teclats, divuit registres i 1.208 tubs de l'orgue de la Massana, inaugurat la temporada passada. «Els primers mesos va tenir algun moviment de la fusteria. És normal. Però ara que ha passat un cicle es-

►► Sant Iscle ► L'orgue de la Massana, inaugurat al setembre.

tional amb totes les vicissituds tèrmiques ja s'ha estabilitzat. Ara bé, la fusta, com més vella, més estable, perquè com que és un element viu, necessita temps per adaptar-se a les condicions».

El millor tractament per garantir la conservació de l'orgue en òptimes condicions és que s'utilitzi regularment. Això evita que la pols es dipositi als tubs, una de les principals culpables del desafinament junta-

ment amb els canvis bruscos de temperatura. Díaz comprova cada tub (el de Sant Esteve en té 2.137) en una feina minuciosa que aquest any li ha portat tres jornades. Res de cirurgia major, però. Un retoc en alguna llengüeta que no acabava de baixar bé, la modificació del recorregut d'algun registre per permetre que hi arribés prou aire, i una passada del drap per treure la pols, i com nous. ■